

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotnih**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večernje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—

Naročnine se plačujejo naprej na naročbe brez priložne naročilne se uprava se ozira.

Pesamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč, izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v potitju; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do madi oglaš itd. se računajo po pogodi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. alica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Nazodnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo alica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst. Odpriete reklame oije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

Slovenci in bodočnost.

Govoril dr. posl. dr. Žitnik na shodu katol. polit. društva v Ljubljani dne 19. decembra 1897.

(Zvršetak.)

Zadnjih dogodkov ne bom omenjal, le toliko še pripomnim, da obžalujemo vsi, da grof Badeni ni pokazal železne roke takej ob sestanku državnega zbora. Z jedno nogo stal je na desnici, z drugo na levi. Taktična napaka je bila tudi, da ni najprvo izdal jezikovne naredbe za Moravsko ter jo izvršil, predno je poskusil na Češkem, v tej hudi luknji, od koder prihajajo nemškoliberalni in pruski viharji nad vso Avstrijo.

Na Moravskem je ključ do rešitve češkega vprašanja. Tu vlada četrtina požidovljenega nemškega prebivalstva nad tremi četrtinami slovanskega; tu so nemški otoki raztreseni med češkim narodom. „Incident in Seyllam, qui vult vitare Charybdim“, to velja v tem oziru tudi o grofu Badeniju, ki pa je imel o tem najboljši namen, namreč češke zastopnike pritegniti k večini in resnemu delu za državni in ljudski blagor.

Kaj sedaj? Odgovor na to vprašanje je kratak. Ne bodimo sicer preveliki optimisti, a tudi ne obupajmo! Bodimo pripravljeni na vse. Mi trpimo in morda bomo še trpeli v bližnji bodočnosti, kajti ni še popolnoma strta nemška hegemonija, ponosno dviga vso svojo glavo v Avstriji. Toda zavest nas tolaži, da nismo osamljeni, temveč smo Slovenci, Hrvati in Malorusi v državnem zboru važen faktor, člen sedanje desnice, s katero mora računati vsaka vlada.

Srečna želja naša je, da ostane trdna in trajna slovanska vzajemnost, ki se je počela v drž. zboru in se širi od roda do roda v najnižje slojeve prebivalstva. Upamo tudi, da nemška katoliško-ljudska stranka ostane solidarna z desnico, ki je v zadnjem divjem boju navzlic surovim napadom neustrašeno vstrajala pod praporom „za resnico in pravico“.

PODLISTEK.

Nekaj iz Brkinov.

(Narodno blago, uredil Ivo Trošt.)

Več časa je blodil okoli, dokler ni zapazil v Jesu briče svetlobe. Krenil je proti luči. Dospeval bliže je opazil, da je svetloba v borni koči. Podal se je notri in prosil prenočišča. Mati in hči bili stli doma. Mati je zavrnila fantovo prošnjo, rekša: „Rada bi te ohranila, ali če pride moj mož domov, ubije te gotovo“. Hčerka je prosila zanj: „Mati, saj ga skrijevi, in ako ne bode že drugače, torej bodeve prosile zanj“. Na to sti ga skrili pod klop. Mož se ni prišel prav do praga, in je že zakričal: „Ta imate živ kret!“ Mati in hči sti začeli prositi za fanta. Mož ju je uslišal ter rekel fantu: „Nič se ne boj! Kar ven pridi! Če bodeš priden, imel te bodem rad.“ Deček se je res vedel po njegovi volji in imel ga je rad. Mož pa je opazil, da je fant vedno nekam žalosten. Vprašal ga je nekega dne, kaj da mu je. Ta mu je povedal, da je bil izdan hudobi še pred rojstvom. „Molči, rekel mu je gospodar, jutri pojdeva v pekel“. Fant se je zelo prestrašil tega. Drugi dan sta se res napotila tja. Ko sta prišla do vrat pekla, je gospodar močno potrkal na nje. Notri je vprašal nekdo: „Kdo je?“ — „Jaz sem, jaz, kompare, le odprite“, je rekel mož.

Znani češki rodoljub Fr. Palacky je pred 50 leti na slovanskem kongresu v Pragi rekel mej drugim: „Česar naši očetje niso pričakovali, o čemer smo v mladosti le sladko sanjali in česar se pred meseci nismo upali izreči, to je danes dejstvo pred našimi očmi. Slovanski bratje od blizu in daleč so se zbrali v naši staroslavni Pragi kakor velike družina, podali si roke ter obljubili večno bratovsko ljubezen“. Tedaj se je prikazala jutranja zarja, katero pa so kmalu zakrili temni oblaki, kajti tedaj je bil boj proti absolutizmu. A danes je boj vseh slovanskih narodov proti jednemu delu nemških zastopnikov, boj zatirane pravice proti predpravicam, jednakopravnosti proti hegemoniji. Nemci so zmagovali, ker Slovani niso bili jedini. Mi zahtevamo pravice do življenja, do obstanka. Kdor ima le iskrico pravnega čuta, mora priznati, da noben narod ne more in ne sme zahtevati manje. A golega življenja na naši zemlji nam ne privoščajo nemški šovinisti in avstrijski brezdomovinci. (Klici: Izdajice!) Mi ne iščemo pomoči zunaj države, sklicujemo se le na božje in državno pravo. Konečno mora zmagati pravilna stvar.

V tem resnem času pa je nujna potreba, da ves slovenski narod stopi jedni in združen na bojišče proti skupnemu sovražniku na severu in jugu. Izdajica je naroda, kdor bi sedaj se bratil in družil z našimi neprijatelji, ki našo nejeдинost izrabljajo proti nam. V tej nadi stopimo pomlajeni in poživljeni v novo leto, na staro delo: za vero dom in cesarja! Če je istina, da je bila minolost romanska, da je sedanost germanska, potem je prihodnost slovanska! Naj viharja moč razsaja, hraste cepi, skale taja, večna bo Slovencev čast.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29. decembra 1897.

Petek bodi — srečen začetek! Ako je kaj resnice na ljudski veri, da je petek „najnesrečniši“ dan v tednu, torej bi morali v (smislu te vrase,

„Po kaj ste prišli?“

„Kaj ne veste, da jaz prihajam k vam vedno rad. Saj sem vam pripravil že mnogo dušic. Ako mi obljubite, da mi storite neko ljubav, hočem vam jih pripraviti še“. Hudič je obljubil.

„Kaka reč pa je to?“ je vprašal potem.

„Ta moj hlapčič“, je rekel mož, „je izdan vašemu slugi. Obljubljena ljubav je ta, da mu zapoveste, naj ga izbriše“. Hudoba se je kar prestrašil.

„Ker sem obljubil, naj velja“, rekel je na to možu.

Hudič je zakričal. Kar je prišlo k njemu služabnikov ko listja in trave. Povprašal je vsakega: „Ali imaš ti zapisanega tega fantiča? Ti, ti“ itd. Sleherni je odgovoril, da ne.

Potem je zažvižgal v drugič. Zopet je priletelo hudičev ko listja in trave. Hudič je povpraševal kakor prvokrat, a nikdo ga ni zaznamoval.

Zaklical je torej tretjič: prišlo jih je neizmerno veliko. Vprašal je kakor prej, toda še le zadnji hromi hudiček ga je imel zapisanega. Poglavar mu je zapovedal, naj ga izbriše takoj, a ta ni hotel. Pretil mu je, ako ne sluša, da ga da semleti ko prah; a to ni ustrašilo hudička. Potem je rekel poglavar, da ga da zribati ko repo; a tudi to ga ni strahilo. Še le, ko je slišal, da ga da

seveda) gojiti bojazen, da ne bode srečna era, ki se prične z novim namestnikom tržaškim, grofom Goëssom! Kajti zadnji dan v tem mesecu in zadnji v tem nesrečnem letu, bode petek.

Ne spominjamo se sicer več dobro, da li je bil tudi dan nastopa bivšega namestnika tržaškega istotako petek, ali sodeči po izkušnjah, ki sme jih doživljali v dobi vladanja viteza Rinaldinija, bi dejali, da je bil.

Dan 31. t. m. bode petek. Stari pregovor pravi: „V petek slab začetek“. In dne 31. t. m., torej v petek, začne vladati na Primorskem novi namestnik, grof Goëss.

Ali naj izvajamo iz tega dejstva, da bode tudi ta doba nesrečna za Slovence v Primorju? Morda pa temu ne bode tako, kajti včasih se dogaja rado, da je baš začetek, storjen v petek, obrodil dobrega sadu in je ljudij, ki imajo celo vero, da je petek oni dan, ko se treba lotiti vsakega važnejega posla, ako hočemo, da se posreči.

Želimo, da bi pripadal novi tržaški namestnik grof Goëss tem ljudem, da bi se s njem u posrečilo nadaljevati v petek dne 31. t. m. zapričeto veliko in velevažno opravilo na srečo vseh primorskih narodnostij; da bi se posrečilo njemu, kar se ni hotelo posrečiti njegovemu prejšnjaku; da dovede do javnega življenja v naši pokrajini v zmislu gesla „viribus unitis“, da bi se mu posrečilo doseči ono združenje narodnostij na Primorskem, katero jedino zamore koristiti državni ideji avstrijski in gmetnemu ter duševnemu blagru tukaj zbranih narodnih skupin; naj bi se mu posrečilo iztrebiti ono strankarsko in materijalističko jednostranost, ki je bila dosedaj koristna le jednemu delu prebivalstva, dočim je donasala drugemu neizmerne škode. Vse to naj bi se posrečilo novemu namestniku tržaškemu in potem bomo prepričani, a dan njegovega nastopa, dasi je bil petek, ni bil dan nesreče, ampak dan sreče!

Deželni zbori. Včeraj so se sešli deželni zbori Nižje-Avstrijski, Štirski, Gališki, Silezijski,

položiti na Ciprijanovo posteljo, slusal je svojega poglavarja.

Ciprijan je bilo ime gospodarju onega fantiča. Bil je tak hudodelnik, da je hudič navlašč zanj dal napraviti železno posteljo. Ko je izvedel gospodar, da je hlapčič izbrisan, napotila sta se domov. Fantič pa je bil še vedno žalosten. Gospodar ga je vprašal zopet: „Ne boj se nič, kar povej mi, zakaj si še vedno žalosten?“ Deček mu je rekel: „Ko sva bila zadnjič v peklu, veste, da me ni hotel izbrisati oni hromi hudiček, dasi mu je glavar tako hudo pretil. Še le ko mu je rekel, da ga ukaže deti na Ciprijanovo posteljo, potem je ubogal komaj“.

„Molči, drugi dan pojdeva zopet v pekel“, je rekel gospodar fanta.

Podala sta se tja. Ko sta prišla pred peklenška vrata, je potrkal gospodar. Notri se je oglašil nekdo: „Kdo je?“

„Jaz sem, kompare, le odprite“, je rekel mož.

„Pa nas obiskujete pogostoma“.

„Kaj ne veste, da vas imam rad. Saj vam pridobivam vedno novih duš. Jedno ljubav mi pa vendar morate utisiti“.

„Kaj takega“, je vprašal hudič.

„Vaše sobe bi videl rad“.

(Pride še).